

4.5.3 A transeurópai közlekedési hálózatot az európai versenyképességről és foglalkoztatásról szóló átdolgozott liszaboni stratégia egyik kulcsfontosságú elemévé nyilvánították. A 30 elsőbbséget élvező közlekedési tengely közül azonban csak kettő érinti a belvízi közlekedést, méghozzá a 18. számú, Rajna/Maas-Majna-Duna és a 30. számú, Szajna-Schelde belvízi útvonal.

4.5.4 A 2007–2013 közötti időszakra szóló költségvetés megállapításával az Európai Bizottság által a TEN-T projektek számára javasolt költségvetési keret jelentősen csökkent. Annak érdekében, hogy az említett belvízi hajózási projektek tervezett társfinanszírozása ne kerüljön veszélybe, az EGSZB felszólítja az Európai Unió érintett tagállamait, hogy haladéktalanul fogjanak hozzá a TEN-T-ben meghatározott tevékenységekhez.

4.5.5 Az Európai Bizottságot ugyanakkor arra szólítja fel, hogy a vasúti projektek mintájára mindkét belvízi projekt esetében nevezzen ki egy koordinátort, aki koordináló és ösztönző szerepet tölthetne be.

4.5.6 Az EGSZB kivárja az Európai Bizottság által beharangozott, az infrastrukturális költségek elszámolásával kapcsolatos eljárást.

4.6 A szervezeti felépítés korszerűsítése

4.6.1 Az EFIN-jelentés (*European Framework for Inland Navigation*) keretében „Az európai belvízi hajózás új intézményi keretei” címmel elkészített, valamint az Európai Bizottság megbízásából készült PINE-jelentés (*Prospects of Inland Navigation in an Enlarged Europe*) keretében végrehajtott közelmúltbeli, a belvízi hajózást elemző vizsgálat egyik fontos következtetése, hogy a belvízi szállítás politikai szinten más ágazatokkal összehasonlítva nem részesül megfelelő figyelemben, és stratégiai politikai kezelése nem kielégítő. Ezért az EGSZB nemrég saját kezdeményezésű véleményt dolgozott ki az európai belvízi szállítás intézményi keretéről. A rövidség kedvéért ezúton csak felhívjuk a figyelmet erre a véleményre.

Brüsszel, 2006. szeptember 14.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A szélessávú szakadék áthidalása”

COM(2006) 129 final

(2006/C 318/36)

2006. április 5-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció véleményét 2006. szeptember 4-én elfogadta. (Előadó: Thomas McDonogh.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. szeptember 13–14-én tartott 429. plenáris ülésén (a 2006. szeptember 13-i ülésnapon) 193 szavazattal 1 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Az EGSZB örömet fejez ki amiatt, hogy az Európai Unió fejlettebb és kevésbé fejlett térségei közötti növekvő mértékű digitális megosztottság sürgető problémájával közösen foglalkozik az információs társadalomért és a médiáért felelős biztos, a versenypolitikai biztos, a regionális politikáért felelős biztos és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési biztos.

1.2 Az Európai Bizottság közleménye – a COM(2006) 129 „A szélessávú szakadék áthidalása” – azonban híján van a kellő

szándéknak, és nem tartalmaz elegendő konkrét javaslatot ahhoz, hogy úgy tűnjön, komolyan eltökéltek a szélessávú szakadék áthidalásával kapcsolatban.

1.3 A digitális szakadékkal kapcsolatos fórumról (DDF) készült jelentés⁽¹⁾ megvizsgálta az Európában kialakult területi

⁽¹⁾ A digitális szakadékkal kapcsolatos fórumról készült jelentés: Szélessávú hozzáférés és a közvélemény támogatása az alacsony szinten kiszolgált területeken, Brüsszel, 2005. július 15.

szélessávú szakadékot, és lehetséges uniós kezdeményezéseket ismertettet a szakadék áthidalására. Mivel a jelentésben ismertett probléma súlyos, és a szélessávú szakadék hátráltatja a gazdasági és társadalmi fejlődést, az Európai Bizottságnak határozottabban kellene fellépnie a növekvő digitális szakadék problémájával szemben.

1.4 Az EGSZB üdvözlöi az e-integrációról szóló 2006. június 11-i rigai miniszteri nyilatkozatot⁽²⁾, amelyben a tagállamok vállalják, hogy az alacsony szinten kiszolgált települések szélessávú lefedettségének növelésével jelentősen csökkentik az internet-hozzáférés tekintetében fennálló területi különbségeket az EU-ban, valamint azt, hogy 2010-re felére csökkentik a társadalmi kirekesztettség által fenyegetett csoportok internethasználati lemaradását. Az Európai Bizottságnak most olyan politikai kezdeményezésekkel és ajánlásokkal kell nyomatékosítani ennek a nyilatkozatnak, amelyek gyorsan megszüntetik a digitális megosztottságot.

Ebben a véleményben az EGSZB ki akarja emelni a különös figyelmet igénylő területeket, és további intézkedéseket ajánl.

2. Ajánlások

2.1 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy mivel a szélessávú szolgáltatás egyre fontosabb a gazdasági és társadalmi fejlődéshez, a szélessávú kapcsolatot bele kellene foglalni az egyetemes szolgáltatás mint jelentős közérdeket képviselő szolgáltatás meghatározásába⁽³⁾.

2.2 Az Európai Bizottságnak minden lehetséges intézkedést meg kell tennie annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok szigorúan betartassák az elektronikus távközlésre vonatkozó szabályozást.⁽⁴⁾

2.3 Az Európai Bizottságnak különleges intézkedéseket és szankciókat kellene fontolóra vennie, hogy felgyorsítsák a helyi hurok hatékony átengedését a tagállamokban. A helyi hurok hatékony átengedésének végrehajtásával kapcsolatos késedelmek és műszaki akadályok jelentős gátat képeznek a szolgáltatás – különösen a szélessávú kapcsolat – nyújtásában megvalósuló – nagyon szükséges – verseny bevezetése előtt.

2.4 Az Európai Bizottságnak ösztönöznie kellene a tagállamokat, hogy juttassák érvényre az alapvető távközlési infrastruktúra – a központi fővonal szintjén megvalósuló átvitel és a kapcsolóhálózat – feletti befolyásuk megtartására vagy visszaszerzésére irányuló nemzeti érdekeiket. A kormánybefolyás azért fontos, hogy biztosítani tudják e nemzeti stratégiai vagyoni fejlődését és használatát a nemzeti szakpolitikai célkitűzések elérése, például a szélessávú szakadék áthidalása érdekében.

⁽²⁾ Miniszteri nyilatkozat, 2006. június 11., Riga, IP/06/769.

⁽³⁾ COM(2005) 203, valamint az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelve az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról.

⁽⁴⁾ 2002/21/EK irányelv a közös keretszabályozásról; 2002/19/EK irányelv a közös keretszabályozásról; 2002/19/EK irányelv a hozzáférésekről és az összekapcsolásról; és 2002/77/EK irányelv az elektronikus hírközlési szolgáltatások piacain belüli versenyről.

2.5 A tagállamok széles sávra vonatkozó nemzeti stratégiáit felül kellene vizsgálni a szélessávú szakadék konkrét intézkedésekkel – 2010-ig – történő megszüntetése érdekében. A stratégiákat össze kellene hasonlítani a bevált gyakorlatokkal.

2.6 Annak érdekében, hogy ez az alapvető infrastruktúra helyi szinten időtálló módon legyen hozzáférhető, az Európai Bizottságnak a széles sávval kapcsolatos hatékony tervezési és igazgatási folyamatot kellene megvalósítania az egész Európai Unióban. A folyamat az összes nemzeti szélessávú stratégiát és helyi tervet európai szintű operatív tervben integrálná abból a célból, hogy a szélessávú kapcsolat az egész Unióban hozzáférhető legyen. A digitális szakadék megszüntetése érdekében e folyamat során kiemelt figyelmet fordítanának arra, hogy a szélessávú kapcsolat a vidéki és hátrányos helyzetű területeken is hozzáférhető legyen.

2.7 Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia, hogy a tagállamok hogyan biztosíthatnának pénzügyi ösztönzőket a távközlési vállalatoknak⁽⁵⁾ abból a célból, hogy azok infrastrukturális beruházásokat eszközöljenek az elmaradottabb területeken; a köz- és a magánszféra partneri együttműködése (PPP) számára nyújtott jelentős adózási ösztönzőkről lehetne szó.

2.8 Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia, hogy a települési és helyi önkormányzatok milyen mechanizmusok révén játszhatnak proaktívabb szerepet területükön a szélessávú szolgáltatások nyújtásában és a szélessávú kapcsolódás iránti kereslet ösztönzésében. Ezeket az önkormányzatokat teljes mértékben be kell vonni – ahogy a 2.6. pontban már szó volt róla –, a nemzeti szélessávú stratégiák kidolgozásába és végrehajtásába. Ezenkívül más mechanizmusok megvizsgálására is szükség van – például ezek az önkormányzatok talán kereskedelmi résztvevők lehetnek a PPP-re vonatkozó kezdeményezésekben; vagy a tagállamok esetleg megkövetelhetnék a szélessávú kapcsolat kialakítását, vagy szolgáltatásnyújtási rendelkezéseket hozhatnának valamennyi új lakásépítkezésre vonatkozóan.

2.9 A technikai és kereskedelmi ismeretek kkv-k közti, az egész EU-ra kiterjedő cseréjének megkönnyítése céljából az Európai Bizottságnak weblapot kellene kialakítania a szélessávú technológia és szolgáltatások terén az egész világon végbemenő fejleményekről. Egy ilyen tudáshálózat feltehetően ösztönözné a vállalkozókedvet a szélessávú kapcsolódás és szolgáltatások biztosítása területén.

2.10 Annak érdekében, hogy világossá váljék a szélessávú hozzáférés európai helyzete, az Európai Bizottságnak meg kellene állapítania azt a legkisebb elfogadható letöltési sebességet, amely esetén egy kapcsolatot szélessávúnak lehet nevezni. Ez megkönnyítené a szélessávú hozzáféréssel kapcsolatos területi megosztottság megfelelő összehasonlító elemzését az egész Unióban.

⁽⁵⁾ „Távközlési vállalatnak” számít minden olyan vállalat, amely kétirányú távközlési szolgáltatásokat nyújt: idetartoznak a vezetékes és a mobiltelefon-társaságok, továbbá az ilyen szolgáltatásokat nyújtó kábeltévé-társaságok.

2.11 A strukturális és a vidékfejlesztési alapok igénybevételel célzott felvilágosítási kampányokat kellene folytatni a széles sáv iránti piaci kereslet ösztönzése céljából, különösen a vidéki területeken és olyan fogyasztói csoportok esetében, amelyek számára gondot okozna a technológia alkalmazása. Ennek az a kettős hatása lesz, hogy megismerteti a potenciális fogyasztókat a technológiával, és növeli a szolgáltatókra nehezedő piaci nyomást, hogy biztosítsák a szükséges szélessávú szolgáltatást.

2.12 Az Európai Bizottságnak hangsúlyoznia kell a K+F-nek költséghatékony szélessávú technológiák kidolgozása érdekében való támogatását, amelyek hatékony megoldást nyújtanak a gyors adatátvitelű szélessávú internetnek olyan területeken való biztosítása érdekében, amelyek nem rendelkeznek megfelelő távközlési infrastruktúrával.

2.13 A politikai döntéshozóknak szélessávú szolgáltatásokra vonatkozó fogyasztóvédelmi iránymutatásokat kellene kibocsátaniuk, amelyek leegyszerűsítik a terminológiát, és érthető módon ismertetik a szolgáltatások kínálatát és előnyeit. Ez megkönnyítené a fogyasztóknak, hogy a vásárlással kapcsolatban helyes döntést hozzanak.

2.14 Minden középiskolás gyermeknek a tanintézményében hozzá kellene férnie a szélessávú internethez, hogy részese lehessen az információ korának.

2.15 Az Európai Bizottságnak az egész Európai Unióban támogatnia kell az olyan kezdeményezéseket, amelyek arra irányulnak, hogy bevezessék az iskoláskorú gyermekeket, az idősebb polgárokat és a szociálisan hátrányos helyzetben lévőket a szélessávú technológia használatába (pl. webalapú tanulás, videokonferencia, online közszolgáltatások stb.).

2.16 Az Európai Bizottságnak gondoskodnia kellene arról, hogy a szélessávú szolgáltatások nyújtásával, valamint a digitális megosztottság és a szélessávú szakadék mérésével kapcsolatos valamennyi jövőbeli statisztikai adat összegyűjtése, illetve a statisztikák kidolgozása az információs társadalomra vonatkozó közösségi statisztikákról szóló közelmúltbeli európai bizottsági rendelettel ⁽⁶⁾ összhangban történjen.

3. Háttér

3.1 2006. március 20-án az Európai Bizottság elfogadta „A szélessávú szakadék áthidalása” című közleményét. Ez a közlemény a szélessávú hozzáférés tekintetében fennálló területi megosztottságra helyezi a hangsúlyt. Célja, hogy a kormányzatoknál és az intézményeknél minden szinten tudatosítsa ennek a megosztottságnak a jelentőségét, illetve azokat a problémákat, amelyeket a megfelelő szélessávú szolgáltatások hiánya jelent az Unió kevésbé fejlett területein. A közlemény megvalósítja az *i2010 kezdeményezés: európai kezdeményezés a növekedésért és a munkahelyteremtésért* ⁽⁷⁾ egyik prioritását.

⁽⁶⁾ A Bizottság 1031/2006/EK rendelete (2006. július 4.) az információs társadalomra vonatkozó közösségi statisztikákról szóló 808/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról.

⁽⁷⁾ COM(2005) 229 „i2010: európai információs társadalom a növekedésért és a foglalkoztatásért”.

3.2 A szélessáv új IKT-alkalmazásokat tesz lehetővé és fokozza a meglévők kapacitását. A szélessáv számos létező folyamat produktivitását is fokozza, ami magasabb bérekhez és a befektetések jobb megtérüléséhez vezet. A kormányok minden szinten felismerték a szélessáv mindennapi életre gyakorolt hatását, és elkötelezték magukat amellett, hogy mindenki számára biztosítják ezen előnyök elérhetőségét ⁽⁸⁾.

3.3 A távoli és vidéki területek hosszú távú fenntartható fejlődésének biztosítása az információs társadalom fejlődésének stratégiai megközelítését kívánja meg. A szélessávú szolgáltatások elérhetősége döntő fontosságú segítség a helyi közösségek számára a vállalkozások vonzásában, a távmunka lehetővé tételében, az egészségügyi ellátás biztosításában, az oktatás és a közigazgatási szolgáltatások javításában. Fontos kapcsolatot teremt az információkhoz.

3.4 A lakossági szélessávú szolgáltatások iránti kereslet az EU-ban gyorsan nő. Az elmúlt két évben csaknem megduplázódott a szélessávú hozzáférési vonalak száma. 2005 októberében körülbelül 53 millió kapcsolat létesült az EU-25-ben, ez a lakosság arányában 11,5 %-os elterjedtségnek és a háztartások 20 %-ának felel meg. Ezeket a fejlődéseket főként a piac vezérelte, és a verseny növekedése fokozta.

3.5 A szélessávú kapcsolódások általános növekedése ellenére a távolabbi és vidéki régiókban a hozzáférés korlátozott, mert az alacsony népsűrűség és a távoli fekvés miatt magasak a költségek.

3.6 A közlemény kiemeli, hogy az Európai Uniónak fokoznia kell a szélessávú szolgáltatások használatának serkentésére tett erőfeszítéseit, és ösztönöznie kell a további kiépítést, különösen az Unió kevésbé fejlett területein. Az állami beavatkozás lehetőségére az alacsony szinteken kiszolgált területeken az eEurópa 2005 cselekvési terv ⁽⁹⁾ hívta fel a figyelmet, amely kiemelte a strukturális alapok lehetséges szerepét a széles sáv hátrányos helyzetben lévő régiókban történő kiépítésében.

3.7 A közlemény kiemeli a helyi/regionális önkormányzatoknak a széles sáv saját területükön való fejlesztésében betöltött meghatározó szerepét, ők a legalkalmasabbak a helyi igényeket és technológiai követelményeket figyelembe vevő szélessávú projekt megtervezésére. A nemzeti szélessávú stratégiákat meg kell erősíteni, hogy tartalmazzák és tükrözzék a helyi igényeket.

⁽⁸⁾ COM(2004) 369 „Európa nagy sebességre kapcsolása: nemzeti szélessávú stratégiák”, COM(2004) 369.

⁽⁹⁾ COM(2002) 263 „eEurópa 2005: információs társadalom mindenki számára”.

3.8 A közlemény számos olyan szakpolitikai eszközt határoz meg, amelyek európai uniós szinten állnak a kormányok rendelkezésére a szélessávú szakadék áthidalásához:

- i) Az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályozási keret végrehajtása.
- ii) Közfinanszírozás.
- iii) EU-finanszírozás: Strukturális alapok és vidékfejlesztési alap.
- iv) Keresletcsoportosítás és közbeszerzés.
- v) Modern közszolgáltatások kialakításának elősegítése.

3.9 Összefoglalva, ez a közlemény felszólítja az Európai Unió valamennyi kormányzati szintjét, hogy aktívabban használják a rendelkezésre álló eszközöket és technológiákat a növekvő mértékű digitális megosztottság áthidalásához. A tagállamokat felszólítja, hogy frissítsék meglévő nemzeti szélessávú stratégiájukat, további útmutatást nyújtva az összes érdekelt fél számára. Dokumentumaikban jól meghatározott célok szerepelhetnek a lefedettség és az elterjedtség tekintetében, a regionális hatóságokkal kötött aktív partnerségekre alapozva, és a finanszírozás alternatív forrásai (nemzeti, strukturális alapok, vidékfejlesztési alap) közti szinergiákat kihasználva. A nemzeti szélessávú stratégiáknak egyértelmű célokat kell kitűzniük az iskolák, a közigazgatás és az egészségügyi központok kapcsolódására nézve is.

4. Megjegyzések

4.1 Részletes megjegyzések

4.1.1 A gyors adatátvitelű szélessávú technológia egyetemes rendelkezésre állása alapvető az EU valamennyi – városi és vidéki – régiójának gazdasági és társadalmi fejlődése szempontjából. Ez különösen a globális, tudásalapú gazdaság esetében igaz, amely jelenleg a fejlődés motorja. A tudásalapú üzleti vállalkozások ott növekednek, ahol a támogatásukhoz szükséges szakismeretek és infrastruktúra megtalálható. Az alacsony költségű, világszínvonalú szélessávú infrastruktúra alapvető összetevője az élénk 21. századi gazdaságnak. A fejlett egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatások egyre nagyobb része függ a széles sáv rendelkezésre állásától, amely nélkül a hátrányos helyzetű közösségek polgárai további megkülönböztetést szenvednek.

4.1.2 Az Amerikai Egyesült Államokkal és néhány ázsiai országgal ellentétben a legtöbb európai országban túlságosan lassan indult meg a polgárok szélessávú szolgáltatással való ellátása. Még a közleményben említett szerény lefedettségű adat is, amely szerint 2005 októberére az EU-25-ök háztartásainak 20 %-a rendelkezett szélessávú kapcsolattal, elfedi azt a tényt, hogy a kapcsolat minősége (a hozzáférés sebessége) számos esetben elégtelen: a letöltési sebesség a városi és a vidéki terü-

teken is jóval 512 kbps alatt marad, és a szélessávú lefedettség a városi területeken a legmagasabb, vidéken a csatlakozó háztartásoknak csupán 8 %-át fedi le.

4.1.3 A vidéki közösségek különösen érzékenyek a gyorsan bekövetkező makroökonómiai változásokra; amennyiben e közösségek nem azonos feltételek mellett juthatnak a szélessávú kapcsolathoz, akkor óhatatlanul szembe kell nézniük a hanyatlással. A tudásalapú gazdasággal rendelkező országokban a régiók, nagyvárosok és városok versengenek az olyan információközpontú üzleti vállalkozásokért és ezek növekedéséért, amelyek növelik prosperitásukat, és ehhez a szélessávú infrastruktúra kulcsfontosságú.

4.1.4 A gyors adatátvitelű szélessávú internethez való – otthoni és munkahelyi – hozzáférésnek valamennyi európai polgár „jogának” kellene lennie, és visszautasítjuk az Európai Bizottság azon állítását, amely szerint „...a szélessávú hozzáférés még nem vált annyira elengedhetlenné a társadalomban való normális részvételhez, hogy a hozzáférés hiánya társadalmi kirekesztettséget jelentene.” Az Európai Bizottságnak az első adandó alkalommal újra mérlegelnie kellene a szélessávú hozzáférés belefoglalását az egyetemes szolgáltatás meghatározási körébe.

4.1.5 Az Európai Bizottságnak azt a legkisebb elfogadható letöltési sebességet is meg kellene állapítania, amely ahhoz kell, hogy egy kapcsolatot szélessávú internetkapcsolatnak lehessen nevezni. Ez annak biztosításához szükséges, hogy az infrastruktúrára és a szolgáltatásra vonatkozó szabályok elég jók legyenek a bővülő internetszolgáltatások nyújtásának támogatásához. Az Európai Bizottság ilyen utasítása egyértelművé tenné Európa valódi helyzetét a szélessávú kapcsolat nyújtásával kapcsolatban – ma inflálódottnak állnak rendelkezésünkre, mivel a végső fogyasztónak nyújtott szélessávú szolgáltatás minősége túl alacsony ahhoz, hogy ténylegesen szélessávúnak lehessen tekinteni –, és megfelelő nyomást gyakorolhatna a szolgáltató vállalatokra annak érdekében, hogy valóban széles sávot nyújtsanak fogyasztóiknak.

4.2 A szélessávú kapcsolat technikai akadályai

4.2.1 Bár szélessávú szolgáltatást széles platformon lehet nyújtani, bizonyos meglévő technológiák korlátjai számos vidéki település esetében megakadályozzák a kapcsolat biztosítását.

4.2.2 A kábeltelevíziós rendszerek nagy sebességű átviteli képessége ideális lehet a szélessávú szolgáltatások számára. Sajnos azonban sok vidéki területeken nem épültek ki kábeltelevíziós rendszerek, és még ahol rendelkezésre áll is a kábeltelevízió, a rendszerek ott is gyakran csak költséges fejlesztés után képesek a szélessávú szolgáltatás nyújtására.

4.2.3 A digitális előfizetői vonal (DSL) az uralkodó szélessávú előfizetői vonaltechnológia Európa nagy részén, és a DSL változatai nagyon nagy sáv szélességet tudnak nyújtani alacsony költség mellett, azonban több korlátozó tényező is van:

- A DSL kiépítése azon helyi központok fejlesztését igényli, amelyekhez a fogyasztók kapcsolódnak. Az üzemeltetők gyakran vonakodnak a szükséges beruházások elvégzésétől, mivel üzleti tevékenységük egyéb területein jobb megtérülési lehetőségeik vannak. Így a fogyasztók nem jutnak hozzá a széles sávhoz.
- A legtöbb esetben a DSL kiépítése a DSL-t biztosító központtól számított 3-5 km távolságban lévő fogyasztók ellátására alkalmas. Az ennél nagyobb távolságra lévő fogyasztók a DSL használatával nem juthatnak széles sávhoz.
- A DSL a helyi hálózatban meglévő rézkábeles infrastruktúrát használja a szélessávú szolgáltatás biztosításához; azonban az ilyen kábelek gyakran már elavultak, és fejlesztésük szükséges a DSL megfelelő működéséhez. Az üzemeltetők esetleg vonakodnak attól, hogy az ilyen fejlesztésekbe ruházzanak be. Így, még ha a helyi központ alkalmas is a széles sávra, és a fogyasztó 5 km-es távolságon belül lakik is, a helyi huroknak az otthon vagy az üzleti vállalkozás felőli része nem feltétlenül használható a szélessávú DSL szolgáltatására.

4.2.4 A korábbról megmaradt gerinchálózati infrastruktúra akadályozhatja a nagy sebességű szélessávú szolgáltatásokat, különösen az alacsony népsűrűségű területeken. Például az 1980-as és az 1990-es években számos ország digitális mikrohullámú technológiát alkalmazott a távközlési gerinchálózat megvalósításához. Ez a fajta rádiós technológia hatékonyan biztosította a kiváló minőségű digitális telefoniat és az alacsony sebességű adatátviteli szolgáltatásokat számos vidéki térségben. Azonban a digitális mikrohullámú technológia számtalan esetben való alkalmazása olyan gerinchálózati infrastruktúrát hagyott örökül, amely alkalmatlan a most szélessávú kapcsolat-ként meghatározott nagy sebességű internetszolgáltatás – az internetes videoszolgáltatások – nyújtására. Írország esetében a becslések szerint nemzeti szinten a (vidéki területeken található) központok 50 %-a, amelyek a távközlés fogyasztóinak 15 %-át látják el, ilyen digitális rádiós gerinchálózatot használ, és soha nem lesz alkalmas arra, hogy a meglévő nemzeti távközlési infrastruktúra felhasználásával gyors adatátvitelű szélessávú szolgáltatást biztosítson. E problémának a vidéki területeket kiszolgáló száloptikás gerinchálózattal való kiváltásával történő megoldása rendkívül költséges, tisztán üzleti alapon nem is indokolható; és a kormánynak kellene támogatnia a hálózat korszerűsítését.

4.2.5 Az Európai Bizottságnak alaposan meg kellene vizsgálnia, hogyan lehetne nemzeti és uniós szinten támogatni a meglévő infrastruktúra (gerinchálózati központi fővonalak, központok és helyi hurok) költséges korszerűsítését, amely alkalmassá teszi nagy sebességű szélessávú szolgáltatások nyújtására – adózási ösztönzők, illetve a köz- és a magánszféra közötti partneri együttműködési formák jöhetnek esetleg szóba.

4.2.6 A műholdas és a saját, vezeték nélküli technológiát olyan térségekben szokták szélessávú szolgáltatás nyújtására használni, ahol a nyilvános távközlési infrastruktúra nem alkalmas a szélessávú kapcsolat nyújtásának támogatására. Az ilyen technológiák esetében azonban a költség- és technológiai problémák akadályozzák meg azt, hogy ilyen technológiák alkalmazásával hidalják át a szélessávú szakadékot. A K+F számos területen mutat előrehaladást az olyan alacsony költségű, nagy sáv szélességű vezeték nélküli technológiák kidolgozásában, amelyek hatékony szélessávú kapcsolatot tudnának biztosítani. A politikai döntéshozóknak tevékenyen kell támogatniuk az ilyen fejlesztéseket, és figyelembe kell venniük a rádiófrekvenciák rendelkezésre állásának problémáját az ilyen megoldások megvalósításakor.

4.2.7 A szélessávú szolgáltatások mindenki számára történő elérhetővé tételére irányuló innovációt tovább ösztönözhetné egy tudáshálózat kialakítása a kkv-k részére a legkorszerűbb szélessávú technológiára vonatkozóan. E tudáshálózat létrehozását megkönnyítené egy olyan weblap, amely összegyűjti és terjeszti az információkat.

4.3 A szélessáv-szolgáltatás problémái

4.3.1 A nagy sáv szélességű hálózatok és az internetprotokoll (IP) alapú hálózati technológia előretörésével a hálózati költségek zuhanásba kezdtek, és a testre szabott szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő rugalmasság szinte korlátlan lett. Az olyan országokban, mint Olaszország, Franciaország, Spanyolország és az Egyesült Királyság a távközlési társaságok kiépítettek kizárólagosan IP-alapú hálózatokat, ami jelentős költségmegtakarításokat eredményez a hálózat üzemeltetési költségei tekintetében. Az új IP-alapú hálózatok építésének alacsonyabb költségei és a dereguláció meggyöngítette a domináns szolgáltatók erejét, és jelentős mértékben növekedett a kiskereskedelmi szolgáltatásokat nyújtó távközlési vállalatok száma.

4.3.2 Ez a technológiai váltás megváltoztatta a távközlési vállalatok üzleti modelljét: az új modell elkülöníti a hálózat tulajdonosát attól, aki a végső fogyasztónak a szolgáltatást nyújtja. A hatékony, fejlett piacokon ez a terjedőben lévő modell a távközlési vállalatokat nagy- és kiskereskedelmi vállalatokra osztja, a számos nagykereskedelmi szolgáltató pedig azon vetelkedik, melyikük tud sáv szélességet eladni a számtalan kiskereskedelmi szolgáltatóknak. Ez megfelel az új technológiáknak, a költségdinamikának és azoknak a szabályozási kereteknek, amelyek a távközlési üzletágat hálózatközpontúról szolgáltatásközpontúra változtatta. Azonban a kevésbé fejlett és hatékony piacokon a távközlési szolgáltatásokat továbbra is a domináns szolgáltatók uralják, akiket senki nem ösztönöz arra, hogy különválassák nagykereskedelmi és kiskereskedelmi üzletágaikat, és lehetővé tegyék a valódi verseny elindulását. Az ilyen különválásra csak akkor kerül sor, ha a politikai döntéshozók megfelelő versenypolitikai intézkedésekkel ösztönzik az elkülönülést.

4.3.3 25 évvel ezelőtt Európában a távközlési infrastruktúra nagy részét a nemzeti kormányok birtokolták, és ezt a vagyont a közjó érdekében fejlesztették. Azóta megtörtént a távközlési ágazat fokozatos privatizációja az Európai Unióban, ami általában véve kedvező hatást gyakorolt az iparágra, a fogyasztókra és a társadalomra. A kereskedelmi alapú távközlési vállalatoknak azonban nincsenek társadalmi, egészségügyi, oktatási vagy éppen gazdasági fejlesztési célkitűzéseik: a profit maximalizálására, hatékony vagyonkezelésre és saját növekedésükre összpontosítanak. Ahol elmaradás van az alulfejlett térségek részére való szélessávú szolgáltatások nyújtásához szükséges hálózati létesítmények terén, a kereskedelmi érdekeiket szem előtt tartó távközlési szolgáltatókat semmi nem ösztönzi arra, hogy ebbe a társadalmilag alapvető fontosságú infrastruktúrába fektessenek be. Ha lehetséges, a kormányoknak erős befolyást kell gyakorolniuk a nemzeti távközlési infrastruktúra nyújtására és karbantartására, egyenlőtlenül tartva a nagy népsűrűségű területeken megvalósuló infrastrukturális beruházásokból származó nagyobb megtérülések és az elmaradottabb térségekben szükséges, pénzügyileg kevésbé vonzó beruházások között.

4.3.4 A széles sáv európai elterjedését, különösen az elmaradottabb területeken, az általános piaci sikertelenség akadályozza. Több piacon továbbra is a versenyt hátráltató feltételek vonatkoznak az esetleges újabb szolgáltatókra, mivel a jelentős infrastrukturális szolgáltatók addig késleltetik a helyi hurok átengedését, ameddig csak lehet, és korlátozó gyakorlatok gátolják meg a nemzeti gerinchálózathoz való hozzáférést. Emellett ahol a szélessávú szolgáltatás korábban nem létezett vagy elhanyagolható volt, a beruházási ösztönzők gyakran elégtelenek a meglévő infrastrukturális szolgáltatók számára.

4.4 A széles sáv iránti kereslet problémái

4.4.1 A szélessávú szolgáltatások iránti látens igény problémájának, és különösen a fejlett térségekben rendelkezésre álló szolgáltatások felhasználása és a kevésbé fejlett térségeknek jellemző sokkal alacsonyabb használati arány közötti különbségnek számos oka van: társadalmi-gazdasági; a rendelkezésre álló kapcsolat rossz minősége; elégtelen verseny; magas költségek; és a technológia előnyeivel vagy a technológia használatának módjával kapcsolatos ismeretek hiánya.

4.4.2 A politikai döntéshozók és a kormányok jelentős hatást gyakorolhatnak a széles sáv keresleti oldalára, és az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó javaslatát, hogy vizsgálják meg a tagállamokban az előfizetőknek a szélessávú szolgáltatásra történő áttérése tényleges költségeinek csökkentésére nyújtott pénzügyi ösztönzők használatát, és hogy a kormányoknak előnyben kell részesíteniük az online közszolgáltatások fejlesztését, valamint a kapcsolódások biztosítását a közigazgatásban, az iskolákban és az egészségügyi központokban annak érdekében, hogy a felhasználókat a széles sáv előnyeire képezzék, és kialakítsák a keresletet.

4.4.3 A széles sáv iránti fogyasztói keresletet hátrányosan befolyásolja a szélessávú internettel kapcsolatos terminológia érthetőségének hiánya, valamint a szolgáltatók által kínált szolgáltatáscsomagok átláthatatlansága. Erőfeszítéseket kell tenni a

terminológia egyszerűsítésére, valamint arra, hogy a szolgáltatókat és az előnyöket közérthető módon ismertessék.

4.4.4 Információs kampányokat lehetne indítani a széles sáv iránti piaci igény ösztönzésére azokon a területeken, ahol akadózik a technológia bevezetése. Ennek az a kettős hatása lesz, hogy megismerteti a potenciális fogyasztókat a technológiával, és növeli a szolgáltatókra nehezedő piaci nyomást, hogy a szükséges szélessávú szolgáltatást biztosítsák.

4.5 A szélessávú Európával kapcsolatos jövőkép

4.5.1 A szélessávú kapcsolat alapvető eszköze az információ korának. A gyorsabb, olcsóbb és mindenhol jelen lévő szélessávú szolgáltatások iránti kereslet exponenciálisan növekszik a tudásalapú gazdaság fejlődésével és az internettel kapcsolatos tapasztalatok gazdagodásával.

4.5.2 2010-re olyan egyetemes szélessávú szolgáltatásra lesz szükségünk Európában, amely elegendő sávszélességgel rendelkezik ahhoz, hogy valamennyi felhasználó számára valós multimédiás élményt nyújtson; ezzel az üzleti élet és a társadalom öles léptekkel haladhat az információs társadalom felé.

4.5.3 Ha az Európai Bizottság azt szeretné, hogy megvalósuljon ez az elképzelés, akkor ehhez megfelelő technikai és üzleti kritériumokat kellene meghatározni, és az utunkban álló akadályok leküzdésére alkalmas politikákat kellene támogatnia.

4.6 A kormányzati tervezés és intézkedés iránti igény

4.6.1 A széles sávot biztosító, versengő szolgáltatók szervezett piaci keresletet kívánnak: olyan piacot, ahol a fogyasztók tudják, milyen szolgáltatást akarnak, mennyit kívánnak fizetni és olyan piacot, ahol a kereslet egy újabb szolgáltató vonzó szolgáltatási kínálatát eredményezi. A szervezett igény hozzájárul az igazi verseny növekedéséhez, továbbá hozzásegíti a szolgáltatókat ahhoz, hogy észrevegyék annak előnyeit, ha az Európai Unió kevésbé fejlett régiókban kínálja szolgáltatásait. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy elindítsanak egy olyan weboldalt, amely elősegíti a kereslet csoportosítását és előmozdítja a kínálatot.

4.6.2 Az EU-nak mindegyik régió esetében koherens, egységes tervre van szüksége a szélessávú infrastruktúra és a szélessávú szolgáltatások fejlesztéséhez. A nemzeti szélessávú stratégiákat a szélessávú szolgáltatások valamennyi térségben való helyi nyújtására vonatkozó részletes tervekkel kell kibővíteni. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az ilyen részletes tervek gazdája a helyi önkormányzat legyen, illetve, hogy ezeket a helyi önkormányzat irányítsa. Egy ilyen terv magában foglalná a régió teljes szélessávú infrastruktúrájának részletes térképét, és annak részletes (utcaszintű) áttekintését, hogy a kívánt infrastruktúra hogyan, mikor és merre fejlődik tovább. A terv meghatározná a szélessávú szolgáltatóknak azt a legkisebb terjedelmét is, amelyet a különböző felhasználói csoportoknak és a különböző helyszíneken nyújtani kell.

4.6.3 A távközlési technológiai innováció gyorsuló fejlődése és a távközlési iparág egyre dinamikusabb jellege azt jelenti, hogy az Európai Bizottságnak és a tagállamok kormányainak kell irányítaniuk azt az állandó folyamatot, amely biztosítja, hogy az EU valamennyi térségét az elérhető legjobb és leginkább költséghatékony szélessávú infrastruktúrával lássák el.

4.6.4 A helyi és települési önkormányzatok jelentős mértékben ösztönözhetik a szélessávú szolgáltatásokat területükön – a köz- és a magánszféra közötti együttműködésre irányuló kezdeményezésekkel, valamint olyan rendeletekkel, amelyek értelmében az ingatlanfejlesztők projektjeiben a szélessávú távközlési infrastruktúrának is szerepelnie kell.

4.6.5 Említésre méltó, hogy bizonyos tagállamok a többiekénél eredményesebben foglalkoznak a digitális megosztottsággal, és a területi szélessávú szakadék megszüntetése érdekében nemzeti szélessávú stratégiáik konkrét intézkedéseket tartalmaznak ⁽¹⁰⁾.

4.6.6 A nemzeti szélessávú stratégiákra vonatkozó politika révén az Európai Bizottság össze tudja hangolni, és ösztönözni tudja a nemzeti kormányoknak a szélessávú szolgáltatások fejlesztésére irányuló következetes intézkedéseit az egész Unióban. E politika továbbfejlesztésével gondoskodni kellene róla, hogy terveik kidolgozása során a kormányok kövessék a bevált gyakorlatokat, és így olyan átfogó terv szülessen az EU számára, amely révén 2010-re megszűnik a szélessávú digitális megosztottság.

Brüsszel, 2006. szeptember 13.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie Sigmund

⁽¹⁰⁾ A francia Területrendezési Minisztériumközi Bizottság (CIADT) új szélessávú terve (2004. szeptember) jó példa egy átfogó stratégiára.